

Uutiskirje 2/2014

- Verkoston jäsenen kirje: Osallistuvat Nuoret, OSNU
- Mun talous -hankkeen uuden projektipäällikön Jukka Moilasen terveiset verkostolle
- SAFARI-matkalla etsittiin keinoja ehkäistä nuorten velkaantumista
- Kaikki mitä olet aina halunnut tietää rahasta – Mun talous mukana SuomiAreenassa
- Työryhmien yhteistapaaminen vietiin läpi inspiroivassa hengessä
- Puhu rahasta -teemaviikon tilannekatsaus
- Taloudellinen lukutaito Suomessa -tutkimushankkeen tulosten julkistustilaisuus
- Nuori kuluttaja -seminaari Tieteiden talolla Helsingissä 27.11.
- Mun talous on nyt Facebookissa

Verkoston jäsenen kirje: Osallistuvat Nuoret, OSNU

Osallistuvat Nuoret, eli OSNU on vuonna 2013 perustettu nuorten yhdistys. Idea sai alkunsa ystäväporukasta, joka koki ettei nuorten ääni ja nuorissa oleva potentiaali tule riittävästi kuulluksi yhteiskunnassa. Lisäksi käynnissä ollut syrjäytymiskeskustelu koettiin pinnalliseksi. Nuorten taitoa, tarmoa ja osaamista ei valitettavasti monessa kohtaa osata arvostaa niin paljon kuin pitäisi. Me toimimme myös kanavana nuorten ja päättäjien välillä.

Jo ensimmäisenä toimintavuotena OSNU:ssa oli mukana noin 60 vapaaehtoista, jotka olivat toiminnassa omien mielenkiinnon kohteiden ja aikataulujensa mukaan. OSNU perustuukin nuorten valintaan siitä, millaisessa toiminnassa he haluavat olla mukana. Osa nuorista on tullut idean tai mielenkiinnon kohteen kanssa mukaan tapaamisiin, osalle taas ryhmässä auttaminen ja osallistuminen ovat tärkeintä. Toimintaan ovat tervetulleita kaikki nuoret yhteiskuntataustasta tai sosiaalisesta statuksesta huolimatta. Emme kysy taustoja sillä kaikilla nuorilla on annettavaa yhteiskunnalle, ja OSNU haluaa antaa kaikille areenan toteuttaa itseään. Hulluimmatkin ideat otetaan innolla vastaan ja yhdessä lähdetään pohtimaan sitä, miten ne saataisiin toteutetuksi. Vuonna 2013 OSNU toteutti muun muassa työpajoja, näytelmän, lyhytelokuvan, seminaarin ja nuorten festarit Nosturissa.

Oman talouden hallintaa ei nuorena välttämättä ajatella tarpeeksi, eikä tulla ajatelleeksi, että esimerkiksi luottotietojen menetyksestä koituvat ongelmat voivat vaikuttaa hyvinkin pitkälle tulevaisuuteen.

Kokemuksen mukaan tällä hetkellä talousopetusta ei ole riittävästi, ja se mitä on tarjolla, ei ole nuorille mielekästä tai mieleenpainuvaa.

OSNU on mukana Mun talous -verkostossa tuomassa niin nuorten ääntä kuuluviin kuin myös viemässä viestiä nuorille.

Minna Kallio

puheenjohtaja

Osallistuvat Nuoret

Mun talous -hankkeen uuden projektipäällikön Jukka Moilasan terveiset verkostolle

Aloitin Mun talous -hankkeen projektipäällikkönä Suomen Setlementtiliitossa 1.9.2014. Olen koulutukseltani yhteisöpedagogi (AMK) ja viimeistelen teologian maisterin opintoja Helsingin yliopistossa. Olen aiemmin työskennellyt nuorisotyönohjaajana seurakunnassa, kaupungilla ja nuorisokodissa. Olen päässyt työskentelemään erilaisten nuorten kanssa ja päässyt toteuttamaan heidän kanssaan monenlaisia tapahtumia, retkiä ja leirejä. Opiskelun ohella olen työskennellyt myös kuntosalilla jäsenneuvojana ja kaupassa myyjänä. Olen lähtöisin Suomussalmelta, Kainuusta ja kasvanut kauppiasperheessä. Harrastuksiini kuuluu monipuolinen liikunta ja rumpujen soittaminen Monotonia-nimisessä rockyhtyeessä.

Mun talous -hanke on erittäin mielenkiintoinen haaste. Nuorten maailmaa läheltä seuranneena olen yhä enemmän törmännyt nuorten talousvaikeuksiin. Useassa tapauksessa talousvaikeudet olisi voitu välttää, jos nuorella olisi ollut enemmän tietoa taloudenhallinnasta. Tämä sai minut hakemaan projektipäällikön paikkaa ja olen iloinen, että tulin siihen valituksi. On erityisen tärkeää, että Mun talous -verkostoon on lähtenyt mukaan paljon eri alojen asiantuntijoita, jotka voivat auttaa luomaan uusia välineitä nuorten taloudenhallinnan parantamiseen. Olen nyt päässyt tutustumaan paremmin Mun talous -hankkeeseen viimeisen kolmen viikon ajan ja voin vain todeta, että paljon on tapahtunut, mutta paljon on vielä tehtävää. Uskon, että yhteistyöllä voimme saavuttaa paljon.

Tulevana vuonna 2015 tulemme pilotoimaan Puhu rahasta -teemaviikon 9. luokkalaisille. Tavoitteena on saada lisää tietoa Suomen nuorille oman talouden hallinnasta. Näin on tehty myös muualla Euroopassa. Oman talouden hallinta on tullut pakolliseksi oppiaineeksi 11–16 -vuotiaille Englannin julkisissa kouluissa. Tämän taustalla on ollut monen vuoden lobbaus ja vapaaehtoisjärjestöjen tekemä työ sen eteen, että raha-asioita käsiteltäisiin enemmän kouluissa. Olemme siis oikealla tiellä viedessämme Mun talous -hanketta sinne missä nuoret ovat.

Jukka Moilanen, projektipäällikkö, Mun talous -hanke

SAFARI-matkalla etsittiin keinoja ehkäistä nuorten velkaantumista

9.–13.6. järjestyksessään kaikkien aikojen toinen SAFARI-leiri kokosi yhteen yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja yhteiskunnallisesta tekemisestä innostuneita lukiolaisia, jotka etsivät käytännönläheisiä ratkaisuja yhteiskunnallisiin kysymyksiin: Millaista on tulevaisuuden asuminen? Mitä on eettinen kuluttaminen? Miten ehkäistä nuorten velkaantumista?

Mun talous -hanke pääsi onneksaasti viime hetkellä mukaan viikon mittaisen leirin viralliseen ohjelmaan teemalla nuorten taloudenhallinta ja velkaantumisen ehkäiseminen. Leiriviikon alussa Mun talous -tiimin Essi ja Paula kävivät luennoimassa leiriläisistä kootulle Mun talous -ryhmälle nuorten velkaantumisen ja siihen puuttumisesta. Nuoret kävivät viikon aikana kuulemassa myös muita Mun talous -verkoston asiantuntijoita nuorten taloudenhallintaan liittyvistä ongelmista. Viikon loppupuolella Essi kävi sparraamassa Mun talous -ryhmää ja keskustelemassa nuorten ehdottamista ratkaisumalleista. Perjantaina Andorrassa järjestetyssä leirin päätösseminaarissa Essi ja Saara pääsivät seuraamaan Mun talous -nuorten esitystä ja kommentoimaan sitä tilaajan näkökulmasta.

Mun talous -hankkeen käyttöön jäi leiristä nuorten ratkaisuehdotus: RELAB – Mun talous -järjestelmä, joka sisälsi monta erilaista toimea velkaantumisen ennaltaehkäisyyn, kriisiapuun ja hoitoon. Ja mikä parasta, Mun talous sai käyttöönsä hyviä ideoita ja arvokkaita näkemyksiä verkoston toiminnan kehittämiseen, jotka tulivat suoraan nuorilta itseltään.

Kuvat: Safari 2014

Mikä SAFARI?

Safarin johtoajatus on, että leirin aikana yhteiskunnasta opitaan tekemällä. Lukiolaiset tuottavat leiriviikon aikana projektisuunnitelman, jonka avulla ongelmia ratkaistaan käytännössä.

Meidän Safarin järjestäjien mielestä on tärkeää saada leirille mukaan hankkeita, joiden keskiössä on suuria yhteiskunnallisia ongelmia, jotka harmittavan usein ovat ilman selkeää omistajaa. Kuten Mun talous -verkoston nimikin jo kertoo, ongelmat ovat pohjimmiltaan yksilön omia, mutta niiden vaikutukset ovat yhteiskunnallisia.

Motivoituneen tilaajan tiivis mukanaolo on leirin vaikutusten jalkauttamisen ensimmäinen askel ja siksi oli mahtavaa nähdä verkoston läsnäolo ja ovet avaava asenne leirillä. Selvää on, että leirin Mun talous -ryhmän seitsemän nuorta ja heidän lähipiirinsä, jolle leirin kokemukset ja tuotokset on purettu, ajattelevat taloudestaan nyt toisin.

Safari on prosessi ja tälläkin kertaa ennakoitujen tulokset osoittautuivat positiivisessa valossa vääriksi. Nuoret tuntuvat ajattelevan, että oman talouden hallinta on lopulta varsin hallittava mörkö, vaikka tilanteiden ennakointi omien raha-asioiden hoidossa onkin heille aivan yhtä vaikeaa kuin kenelle tahansa muulle. Itsenäistyminen ja vastuu omasta taloudesta on uusi tilanne, joka tulee todeksi terävällä leikkulla ja vastuu tuntuu kaatuvan nuoren harteille yhtäkkiä. Nuoret olivat yhtä mieltä siitä, että tarjolla oleva sekalaiseen finanssi-instrumenttien massaan tutustuminen vaatii malttia sekä kunnollista perehtymistä. Valintatilanteissa nuoret kaipaavat selkeäkielistä tietoa ja aikuisten tukea.

Teksti: Janne Salovaara, Big Plans Bakery.

Kaikki mitä olet aina halunnut tietää rahasta – Mun talous mukana SuomiAreenassa

Onko aikuisilla riittävä ymmärrys nuorten raha-asioista? Miten hyvin taloustermistö on aikuisten hallussa? Eräänlaisena vastauksena kysymykseen Mun talous -hanke järjesti yhteistyössä FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan kanssa perjantaina 18.7. Porin SuomiAreena 2014 -tapahtumassa *Mun talous – mitä olet aina halunnut tietää rahasta!* -visailun, jonka ideana oli käsitellä yleensä vaikeina pidettyjä talousasioita leikkimielisen visailun avulla. Porin BePOP-kauppakeskuksessa järjestettyä visailua saapui kuulemaan mukava määrä yleisöä ja visailijoiden heittäytyminen luoviin suorituksiin onnistui irrottamaan yleisöltä monet spontaanit naururemahdukset.

Mun talous -visan kansanedustajista, järjestöjen edustajista ja porilaisista opettajista kootut joukkueet kilpailivat keskenään oman talouden hallintaan ja erityisesti nuorten talousosaamiseen liittyvästä tietämyksestä. Visailujoukkueiden suoritukset arvioi OSNU ry:n ja SAFARI-leirin nuorista koottu nuorten raati.

Kansanedustajien joukkueessa kisailivat keskustan **Antti Kaikkonen**, kokoomuksen **Sampsa Kataja** ja sosiaalidemokraattien **Kristiina Salonen**. Järjestöjen edustajien joukkueessaittelivät Allianssin pääsihteeri **Olli Joensuu**, Kriminaalihuollon tukisäätiön sosiaalineuvoja **Anastasia Lapintie** ja Nuorisosauntoliiton pääsihteeri **Minna Vierikko**. Porilaisten opettajien joukkueessa visailivat lehtori ja kaupunginvaltuutettu **Arja Laulainen** Porin suomalaisen yhteislyseon lukiosta, lehtori **Jari Leivo** Porin suomalaisen yhteislyseon lukiosta sekä lehtori **Raimo Peltonen** Länsi-Porin lukiosta. Hilpeän ja

leikkimielisen visan juonsi toimittaja ja stand up -koomikko **Lotta Backlund**. Visailua tuomaroit Takuu-Säätiön toiminnanjohtaja **Juha Pantzar**.

Kuvat: Tiina Irjala, NAL

Saako karhukirjeelle nauraa? Minä ainakin nauroin, vedet silmissä.

Mun talous -visaa kuunnellessa ja katsellessa moni ajankohtainen ja hankalakin asia nauratti. Jos kilpailija esittää pantomiimin avulla karhukirjettä, ja heittäytyy ihailtavalla tavalla tehtäväänsä, oli mielestäni onnistuttu vaikeaa asiaa lähestymään todella mukavalla tavalla. Tahtoisinpa ottaa asiasta kunnian, mutta tosiasia on, että visan takana oli monihenkinen tiimi ja todella monen asiantuntijan oivaltava työpanos.

Mun talous- visassa käsiteltiin monia nuoren talouteen liittyviä teemoja, kuten itsenäistä asumista, vakuutuksia ja taloudenhallinnan taitoja. Toisaalta esiin nostettiin myös yleisiä velkaantumiseen ja maksuhäiriöihin liittyviä teemoja, kuten esimerkiksi tuo karhukirje. Aiheen vakavuudesta huolimatta toteutus oli riemastuttava. Täysin puolueeton tuskin olen näin sanoessani, mutta nuorten velkaantumista nähneenä ja apua tarjonneena oli mielestäni virkistävää huomata, että asioita voidaan käsitellä myös huumorin ja leikin avulla.

Mun talous- verkoston tehtävänä on edistää nuorten talousosaamista. Mitä kaikkea se pitää sisällään - mitä me haluamme painottaa, millainen on verkoston ääni? Sitä en vielä tiedä. Sen tiedän, että toivon leikkisyyden pääsevän jatkossakin esille. Toivon myös itse muistavani, että joskus pilke silmäkulmassa ja hymy huulilla edistää asiaa valtavan paljon.

Teksti: Paula Paloheimo, Takuu-Säätiö, Mun talous -tiimi

Työryhmien yhteistapaaminen vietiin läpi inspiroivassa hengessä

Mun talous -verkoston työryhmien jäsenet kokoontuivat ensimmäiseen yhteistapaamiseen keskiviikkona 17.9. Idea tilaisuuden järjestämiseen lähti työryhmissä käydyistä keskusteluista, joissa on toivottu enemmän yhteistyötä ryhmien välille ja haluttu tietoa siitä, mitä muissa ryhmissä tapahtuu. Aamupäivän kestänyt tilaisuus järjestettiin verkostomme jäsenen Aseman Lapset ry:n ylläpitämässä nuorten Walkers-kahvilassa

Helsingissä. Työryhmien jäsenet haluttiin tällä kertaa viedä klinisten toimistotilojen sijaan paikkaan, jossa nuoret viettävät aikaansa. Suuri kiitos tiloista ja tapahtuman järjestelyavusta Aseman Lapset ry:lle ja Walkers-kahvilan henkilökunnalle!

Kuva: Ville Kujanpää, Suomen Setlementtiliitto, Mun talous -tiimi

Tapaaminen avattiin aamiaisella ja vapaalla keskustelulla. Tapahtuma ei ollut kuitenkaan pelkästään kuulumisten vaihtamista vaan seuraavaksi kaikki viisi työryhmää kertoivat toiminnastaan. Viimeisenä ohjelmassa oli tapaamisen varsinainen työskentelyosuus. Paikallaolijat jaettiin neljään pöytään, joissa jokaisessa pohdittiin tiettyä teemaa. Aiheina olivat työryhmien työskentely, verkoston toiminta, vaikuttaminen ja edunvalvonta sekä hankkeen toimenpiteet ja tavoitteet. Keskustelu kävi vilkkaana, sillä jokaisen aiheen pohdintaan oli varattu ryhmää kohden 15 minuuttia. Jokaisessa pöydässä yksi Mun talous -tiimin jäsen keräsi yhteen ryhmien ideat, joita tuli todella runsaasti.

Tilaisuus onnistui hyvin ja siitä jäi hyvä mieli sekä järjestäjille että palautteen mukaan myös osallistujille. Palautteessa tilaisuutta kuvattiin muun muassa adjektiiveilla inspiroiva, tehokas, avartava ja mielenkiintoinen. Tämänkaltaiselle tapahtumalle oli selvästi tilausta, sillä Walkers-kahvila oli viimeistä penkkiä myöten täynnä, kun paikalle saapui yhteensä 24 työryhmien jäsentä. Mun talous -verkoston aamiaistilaisuudet ja työryhmien yhteistapaamiset saavatkin jatkoa seuraavan kerran keväällä 2015.

Puhu rahasta -teemaviikon tilannekatsaus

Mun talous -verkosto pilotoi koulujen 9. luokkalaisille suunnatun Puhu rahasta -teemaviikon keväällä 2015. Pilotoinnissa mukana olevat koulut ottavat opetuskäyttöön Puhu rahasta -verkkosivuille koottua nuorten oman talouden hallintaan liittyvää materiaalia. Lisäksi teemaviikon yhteydessä pyritään nostamaan julkiseen keskusteluun nuorten talousosaamista.

Teemaviikon tavoitteena on lisätä nuorten tietämystä oman talouden hallinnasta sekä viestiä, etteivät raha-asiat ole tabu, vaan niistä on hyvä puhua. Teemaviikolla edistetään talousosaamisen opetusta kouluissa. Teemaviikon ajankohtaisuudesta kertoo se, että oman talouden hallinta on tullut pakolliseksi oppiaineeksi 11–16-vuotiaille Englannin julkisissa kouluissa. Muutoksen taustalla on vuosia jatkunut lobbaus, jota ovat tehneet muun muassa talousalan järjestöt. Aiheesta voi lukea lisää mybnk.org. Suomessa on myös juuri tehty päätös taloustiedon lisäämisestä vuonna 2016 voimaan tulevaan peruskoulun opetussuunnitelmaan. Taloustiedosta ei meillä tule ainakaan vielä omaa oppiainetta, vaan opetus sisällytetään muihin aineisiin. Lisätietoja tästä [linkistä](#).

Teemaviikon pilotoinnissa ovat mukana Pohjois-Tapiolan yläkoulu ja Mynämäen Laurin koulu. Tarkoituksena on saada mukaan myös kolmas koulu. Suurin osa verkostolta saaduista oppimateriaaleista on viety Innokylä-ympäristöön. Kirjautumalla sisään www.innokyla.fi, etsimällä Mun talous -verkosto ja hakemalla jäsenyyttä, pääsee kommentoimaan tehtäviä. Oppimateriaalien muokkaus- ja kommentointiaikaa on 31.10. asti. Viimeistellyt tehtävät viedään www.puhurahasta.fi -sivustolle, minkä vuoksi onkin erityisen tärkeää mahdollisimman monen verkoston jäsenen käydä kommentoimassa materiaalia. Syksyn aikana teemaviikkoa markkinoidaan eri foorumeilla.

Mikäli organisaatiosi ei ole vielä mukana teemaviikon toteutuksessa, mutta haluaisitte osallistua, pyydämme olemaan yhteydessä projektipäällikkö **Jukka Moilaseen** (jukka.moilanen@setlementti.fi, p. 050 300 5020).

Taloudellinen lukutaito Suomessa -tutkimushankkeen tulosten julkistustilaisuus

Torstaina 30.10.2014 on professori **Panu Kalmin** (Vaasan yliopisto) ja **Olli-Pekka Ruuskasen** (Tampereen yliopisto) johtaman tutkimushankkeen ”Taloudellinen lukutaito Suomessa” julkistustilaisuus. Haastattelututkimuksessa on ensimmäisen kerran kerätty kansainvälisesti vertailukelpoista tietoa aikuisväestön taloudellisesta lukutaidosta Suomessa. Laajaan OECD-tutkimukseen pohjautuvaan hankkeeseen on Suomessa otettu mukaan myös kysymyksiä kuluttajien vakuutusosaamisesta. Haastattelututkimus on toteutettu vuoden 2014 aikana noin 1500 kuluttajalle.

Tilaisuus järjestetään verkostomme jäsenen FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan tiloissa. Kutsu tilaisuuteen lähetetään Mun talous -verkoston jäsenille myöhemmin.

Nuori kuluttaja -seminaari Tieteiden talolla Helsingissä 27.11.

Mun talous -hanke järjestää torstaina 27.11. Helsingissä Tieteiden talolla Nuori kuluttaja -seminaarin. Seminaarin alustava ohjelma on alla. Mun talous -verkoston jäsenille lähetetään kutsu seminaariin tällä viikolla (viikko 39).

Ohjelma

- 8.15–9.00 **Ilmoittautuminen ja aamukahvit (talo tarjoaa)**
- 9.00–9.10 **Seminaarin avaus**
Kansanedustaja Kristiina Salonen, SDP
- 9.10–10.15 **Kuluttaminen osana nuorten identiteettiä**
Kulutus- ja nuorisotutkija, MMT Minna Autio, Helsingin yliopisto
- 10.15–11.00 **Minä, nuori kuluttaja**
HAAGA-HELIAN ammattikorkeakoulun Mun talous -kurssin opiskelijat
- 11.00–12.00 **Lounas (omakustanteinen)**
- 12.00–12.45 **Nuorten segmentoiminen ja markkinointi**
Strategiajohtaja Timo Paloheimo, Isobar Finland
- 12.45–13.30 **Kuluttamisen ongelmat**
Takausjohtaja Minna Backman, Takuu-Säätiö
- 13.30–14.00 **Kahvitauko (talo tarjoaa)**
- 14.00–15.15 **Paneelikeskustelu**
Toiminnanjohtaja Juha A. Pantzar, Takuu-Säätiö
Kaupallinen neuvos Eeva-Liisa Koltta-Sarkanen, Työ- ja elinkeinoministeriö
Bloggaaja Jenni Rotonen, Pupulandia-blogi
Talous- ja velkaneuvoja Veera Kallio, Turun kaupunki
MTT, dosentti Tarja Römer-Paakkanen, HAAGA-HELIAN ammattikorkeakoulu
HAAGA-HELIAN nuoret
- 15.15–15.30 **Loppupuheenvuoro**
Projektipäällikkö Jukka Moilanen, Suomen Setlementtiliitto

Järjestäjä pidättää oikeudet muutoksiin

Mun talous on nyt Facebookissa

Mun talous -verkostolle perustettiin oma Facebook-sivu kesäkuussa. Sivuilla julkaistaan nuoriin ja omaan talouteen liittyviä ajankohtaisia uutisia ja kirjoituksia sekä verkoston tulevia tapahtumia. Käy tykkäämässä Mun talous -verkoston FB-sivuista www.facebook.com/muntalous ja jaa sivua eteenpäin myös työyhteisössäsi. Linkki Facebookiin löytyy myös Mun talous -verkoston [verkkosivuilta](#).

Lähetä meille uutiskirjeisiin liittyvää palautetta

Otamme mielellämme vastaan kehitysehdotuksia uutiskirjettä koskien. Voit lähettää ehdotuksesi projektityöntekijä **Ville Kujanpäälle** (ville.kujanpaa@setlementti.fi, 050 591 6252).